

ویراست نهایی | سال ۱۴۰۲

پروژه روابط راهبردی ایران و ترکیه

روابط ترکیه با جمهوری آذربایجان و ارمنستان

آنکارا و مهندسی نظم سیاسی - اقتصادی قفقاز جنوبی

شبکه تحلیلگران رصدخانه اندیشکده‌ها

رصد خانه اندیشکده ها

عنوان: روابط ترکیه با جمهوری آذربایجان و ارمنستان

نویسنده: شبکه تحلیلگران رصدخانه اندیشکده‌ها

ناظر طرح: مرکز همکاری های ریاست جمهوری

طرح جلد و صفحه آرایه: علی حکیمی

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۴۰۲

همه حقوق این اثر برای رصدخانه اندیشکده ها کشور محفوظ است.

در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، چهار راه ولیعصر، قبل از برادران مظفر، پ ۹۰۷

سندوق پستی: ۱۴۱۶۹۳۵۹۵۱ تلفن: ۰۶۴۴ ۰۲۱ ۶۶۹۸ www.rasadkhone.ir

فهرست

۴.....	خلاصه مدیریتی.....
۵.....	فصل اول: رویکرد سیاسی - امنیتی ترکیه نسبت به جمهوری آذربایجان و ارمنستان.....
۶.....	اتحاد راهبردی ترکیه - جمهوری آذربایجان.....
۷.....	همکاری دفاعی - تسلیحاتی آنکارا - باکو.....
۱۰.....	جنگ قره‌باغ ۲۰۲۰.....
۱۲.....	عادی سازی روابط ایروان - آنکارا.....
۱۵.....	صف آرای رسانه ای.....
۱۷.....	فصل دوم: رویکرد اقتصادی ترکیه نسبت به جمهوری آذربایجان و ارمنستان.....
۱۷.....	روابط اقتصادی ترکیه و جمهوری آذربایجان.....
۲۲.....	نفت.....
۲۳.....	گاز.....
۲۵.....	روابط اقتصادی ترکیه و ارمنستان.....
۳۲.....	فصل سوم؛ اقدامات نهادی - سازمانی برای توسعه روابط ترکیه با جمهوری آذربایجان - ارمنستان.....
۳۴.....	فصل چهارم: نتیجه گیری: توصیه های راهبردی و پیش بینی در مورد روابط آتی ترکیه و جمهوری آذربایجان - ارمنستان.....
۳۷.....	منابع.....

خلاصه مدیریتی

پس از پیروزی محور آنکارا- باکو در جنگ ۴۴ روزه و آزاد شدن منطقه قره‌باغ و نواحی اطراف آن از دست نیروهای ارمنستان، نظم ژئوپلیتیکی منطقه تغییر کرد. در دوران جدید محور تورانی تصمیم گرفتند تا با تضعیف حاکمیت ارمنستان در استان سیونیک و ایجاد دالان زنگزور، به صورت یکپارچه مرزهای چین را به دروازه‌های مدیترانه‌ای اروپا متصل کند. به عقیده برخی کارشناسان این مسیر جدید سبب کم اهمیت شدن کریدور «شمال- جنوب» و به حاشیه رفتن ایران و روسیه در مرزهای شمالی- جنوبی قفقاز جنوبی می‌گردد. البته گروهی دیگر این کریدور جدید را نه تهدید بلکه فرصتی برای افزایش همگرایی در منطقه می‌دانند. آنکارا در کنار حمایت از جمهوری آذربایجان، به دنبال پایان دادن به بن‌بست سی‌ساله قطع ارتباطات زمینی و باز شدن مرز مشترک با ارمنستان است.

سلسله گفتگوهای مسکو- وین و دیدار پاشینیان- اردوغان در حاشیه نشست جامعه اروپا در پراگ، رفع یکجانبه تحریم‌های ترکیه از سوی ارمنستان و باز شدن مرزها برای عبور شهروندان کشورهای ثالث، نشان دهنده حرکت روبه‌جلو مذاکرات صلح است. با توجه به انتخاب مجدد اردوغان در پست ریاست جمهوری، دولت جدید ترکیه قصد دارد با دنبال کردن سیاست کاهش تنش‌ها و همگرایی منطقه‌ای به سمت حل و فصل اختلافات با ایران و نهایی کردن کریدور زنگزور با در نظر گرفتن منافع تمام بازیگران حرکت کند. در عین حال آنکارا به صورت تدریجی در حال گردش به غرب و بازسازی روابط بروکسل- واشنگتن است. در این مسیر عادی‌سازی روابط ایروان- آنکارا یکی از برنامه‌های دولت اردوغان است. «کارشکنی در روند عادی‌سازی روابط ایروان- آنکارا» و «حفظ توازن راهبردی در مناقشه ارمنستان- جمهوری آذربایجان» توصیه‌های سیاستی نگارنده به نهادهای ذی‌صلاح در پرونده ترکیه و قفقاز جنوبی است.

کلمات کلیدی: ترکیه، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، قفقاز جنوبی، جنگ قره باغ، دالان زنگزور